

Basisvisietekst familiebeleid Emergo

Inleiding

Werken met de familie¹ is van groot belang. Dit in de eerste plaats omdat de naaste familie het ontstaan van een psychiatrische aandoening, inclusief de crisis waarmee dit gepaard gaat, meemaakt. Dit zijn vaak ingrijpende ervaringen waarbij zij enerzijds nood hebben aan ondersteuning en anderzijds een bron zijn van informatie m.b.t. de zorggebruiker. In de tweede plaats vervult familie, als de kwetsbaarheid voortduurt, dikwijls een langdurige en continue zorgrol. Voor hulpverleners is de samenwerking met de familie daarom essentieel. Zij kennen de cliënt erg goed en kunnen ook samen met de hulpverlening een belangrijk deel van het steunsysteem voor de cliënt vormen. Onderzoek heeft aangetoond dat het systematisch betrekken van familie/context het behandelproces van de cliënt ten goede komt. Tenslotte heeft de familie zelf ook behoefte aan informatie, voorlichting, advisering en emotionele ondersteuning.

Met dit document willen we alle zorgorganisaties inspireren tot het maken van de Familiereflex door in te zetten op bejegening, ondersteuning, informatie en participatie.

Bejegening

Een goede en correcte bejegening vormt de basis van het familiebeleid. Een presente benadering van oprechte aandacht en empathie vormen de basishouding.

Het creëren van volwaardige kansen op herstel vraagt van cliënten, naastbetrokkenen en hulpverleners een vernieuwde, dynamische relatie. Deze relatie wordt gekenmerkt door gelijkwaardigheid en gedeelde hersteldoelen. Daarnaast is het aansluiten bij het tempo en de culturele context van het gezin van belang.

Betrekken, samenwerken en verbinden

De familie als partner in de behandeling vertaalt zich in het hanteren van een triadisch overlegmodel waarbij cliënt, familie en hulpverlening, elk vanuit hun eigen expertise, betrokken zijn bij de behandeling.

In dialoog werken is maatwerk met oog voor de noden en wensen van cliënten en naastbetrokkenen en wordt zoveel als mogelijk nagestreefd.

Ondersteunen en versterken

Het is algemeen geweten dat de omgeving van cliënten ook lijdt: gevoelens van machteloosheid, schuld, schaamte, verdriet, boosheid enz. passeren vroeg of laat de revue. Hulpverleners kunnen hierbij, vaak met kleine dingen, een belangrijke rol spelen. De hulpverlener maakt proactief ruimte voor het verhaal, de bezorgdheid en de vragen van de familie met respect voor de privacy van de cliënt. De familie kan ook gebaat zijn bij lotgenotengroepen en ondersteuning door familieverenigingen. De hulpverlener bezorgt hen steeds hierover de nodige informatie zonder de vraag af te wachten van de familie.

De zorg voor de kinderen van de cliënt vraagt bijzondere aandacht. Ouders worden geïnformeerd over de manier waarop ze hun kind kunnen ondersteunen.

¹ Met familie bedoelen we familie of andere naastbetrokkenen.

Participatie en inzetten van familie-ervaringsdeskundigheid²

We streven naar voldoende familievertegenwoordigers³ (FV) bij iedere partner en in ieder beleidsoverleg (netwerkcomité en functiewerkgroepen) van het netwerk. Partners gaan mee actief op zoek naar een FV. Daarnaast kan er ook familie-ervaringsdeskundigheid ingezet worden op niveau van de zorggebruiker om het triadisch denken te stimuleren. Het inzetten van familie-ervaring levert een unieke en waardevolle bijdrage binnen de GGZ. Partners en netwerk geven familie-ervaringsdeskundigen (FED) de nodige faciliteiten en ondersteuning om hun taak te vervullen.

Implementatie bij de partners

Op partnerniveau streven we ernaar dat de familiebetrokkenheid een vast thema wordt binnen het teamoverleg en dat het familiebeleid de nodige aandacht krijgt in het kernbeleid. Partners engageren zich om regelmatig bijscholingen te organiseren zodat de teams hun vaardigheden in het omgaan met familieleden kunnen vergroten.

Op netwerkniveau doen we tweejaarlijks een evaluatie en bijsturing van de visietekst en jaarlijks minstens één actiepoint op netwerkniveau ter ondersteuning.

² Familie-ervaringsdeskundigheid is de kennis en expertise die voorkomt uit de ervaring met individugerichte zorg, opgedaan als context, en die voor zichzelf en voor anderen herstelbevorderend kan worden ingezet. Die ervaring kan alleen tot kennis en expertise met betrekking tot individugerichte zorg leiden als ze via lotgenotencontact wordt verwerkt en verruimd en als via opleiding of vrijwilligerswerk kennis, houdingen, vaardigheden en methoden zijn aangereikt om de verruimde ervaring met individugerichte zorg deskundig aan te wenden.

³ Familie-ervaringsdeskundigen (FED) kunnen diverse rollen opnemen (zie Globaal Plan Ervaringsdeskundigheid) zoals familievertegenwoordiger (FV). Een FV vertegenwoordigt en verdedigt het perspectief van familie en andere dichtbetrokkenen.